

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045

Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

---

Rīgā

Atzinums Nr. 2

par plūdu riska novēršanas būvju Carnikavas novadā ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) - dabas parku “Piejūra” – novērtējuma ziņojumu.

Derīgs līdz 2016.gada 9.augustam.

Darbības ierosinātājs: Carnikavas novada dome, reģ. Nr.90000028989, adrese: Stacijas iela 5, Carnikava, Carnikavas novads, LV-2163.

Novērtējuma ziņojuma sagatavotājs: SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, reģistrācijas Nr. 40003374818, adrese: Skolas iela 10 - 8, Rīga, LV-1010, tālr. 67242411.

Paredzētās darbības nosaukums un iespējamās norises vietas: pasākumi plūdu riska novēršanai Carnikavas novadā, Carnikavas, Gaujas un Sigulū ciemu teritorijās.

SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” sagatavoto plūdu riska novēršanas būvju Carnikavas novadā ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas parku “Piejūra” novērtējuma ziņojumu (turpmāk – Ziņojums) Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) iesniedza 2013.gada 26.martā; 2013.gada 27.jūnijā SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” iesniedza papildus informāciju, atbilstoši Biroja pieprasītajai informācijai par nepieciešamajiem precizējumiem, tai skaitā, hidrodinamiskās modelēšanas rezultātus saistībā ar izmaiņām plānoto būvju izvietojumā.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4¹.panta (2)daļu, atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.300 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” IV.sadaļā noteiktajam.

Īss paredzētās darbības raksturojums.

Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, Carnikavas novada teritorijā aizsardzībai pret applūšanu jau ir realizēti projekti dārzkopības biedrību teritorijās (meliorācija), izbūvēts Gaujas aizsargdambis un sūkņu stacija (1971.g.), Carnikavas centra polderis (1976.g.), Laveru polderis (1976.g.) un Mangaļu polderis (1980.g.), kas apvienots ar 1950.gadā izbūvētā Eimura poldera platībām. Eimura – Mangaļu un Laveru polderu platībās ir izbūvēta drenāža, bet Carnikavas centra un dārziņu platībās – galvenie novadgrāvji. 2006.gadā visu polderu apsaimniekošanu ir pārņēmusi Carnikavas novada pašvaldības aģentūra “Carnikavas Komunālserviss”. Pēdējos gados ir tendence pieaugt gan pavasara palu intensitātei, gan ilgumam, gan biežumam. Plūdus izraisa arī jūras vējuzplūdi. Savukārt pavasara palu caurplūdumi un augstie ūdens līmeņi izraisa Gaujas krastu un gultnes erozijas procesus. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam pēdējo triju gadu pavasara plūdus Siguļu un Gaujas ciemos tika appludinātas būtiskas apdzīvotās teritorijas un infrastruktūra, vienlaicīgi elektrība tika atslēgta 37 mājokļiem, problēmas ar ūdens līmeņa paaugstināšanos ir dārzkopības kooperatīva sabiedrības “Līdums – 2” teritorijā.

Atbilstoši Ziņojumā norādītajam 2009.gadā SIA “Belss” veica izpēti “Gaujas gultnes un krastu erozijas procesu noteikšana un krasta līniju uzmērīšana”. Pētījuma rezultātā tika izdalīti un raksturoti atšķirīgi Gaujas krasta posmi pēc erozijas intensitātes un riska pakāpes, kā arī ieteikti iespējamie krasta nostiprināšanas risinājumi, tai skaitā, Gaujas krasta nostiprināšana pie Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm. 2011.gadā Procesu analīzes un izpētes centrs (PAIC) veica Gaujas lejteces platību applūšanas riska modelēšanu, nosakot applūstošās teritorijas Carnikavas novadā dažādu Gaujas ūdens līmeņu pārsniegšanas varbūtību gadījumos, proti, veikta plūdu riska scenāriju izstrāde ar situācijas atkārtojamību reizi 5, 10, 20 un 100 gados, kā arī veikta ekstremālu situāciju analīze. Ziņojuma 1.1.tabulā ir sniegts apkopojums par visām būvēm, kas plānotas plūdu riska novēršanai, norādot:

- rekonstruējamās būves, kurām jau izsniegti Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes tehniskie noteikumi;
- būves, kuras iekļautas šajā ietekmes uz vidi novērtējumā;
- būves, no kurām pašvaldība ir atteikusies.

Šajā ietekmes Ziņojumā tiek izvērtēta plūdu riska novēršanas sešu būvju iespējamā ietekme - Siguļu aizsargdambja D-4, Siguļu aizsargdambja slūžu SL-1, ”Kaķu” jeb DKS ”Saules” aizsargdambja D-9, “Carnikavas – Poču” aizsargdambja D-8, straumvirzes būnas B-1, Gaujas krastu stiprinājuma pie Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm GK-1. Viena no 6 plānotajām būvēm – GK-1 Gaujas krasta stiprinājums pie Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm – daļēji (~ 500 m) atrodas NATURA 2000 dabas parka “Piejūra” teritorijā (C LV0301700). Atbilstoši Ziņojumam, būvju tehniskos projektus izstrādā VSIA “Meliorprojekts”. Aizsargdambju augstumi tiek projektēti, ievērojot pavasara palu maksimālo līmeni ar 1% varbūtību un hidrodinamiskās modelēšanas rezultātus. Plūdu draudu ierobežošanas pasākumu ietekmētās teritorijas platība ir ~ 1830 ha. Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaises atrodas aptuveni 100 m no plānotā GK-1 Gaujas krasta stiprinājuma. Paredzētās darbības vietu tuvumā ir salīdzinoši maz kultūras pieminekļu un kultūrvēsturisku objektu, tuvākie no tiem ir Carnikavas centrā un Carnikavas kapsētā Siguļu ciemā. Būvmateriālu pievešanai paredzēts izmantot esošos ceļus un pa jaunbūvējamiem dambjiem; nav plānota būvmateriālu laukumu izveide.

Atbilstoši Ziņojumam, dabas parka "Piejūra" teritorija Gaujas kreisajā krastā robežojas ar Carnikavas ciema apbūvi un bijušās dārzkopības sabiedrības "Sala – 2" teritoriju uz rietumiem no Carnikavas, savukārt Gaujas labajā krastā dabas parka teritorija robežojas ar vairāku dārzkopības sabiedrību un vasarnīcu kooperatīvo sabiedrību ("Kāpas", "Zvejnieks", "Salūts") teritorijām. Būtiskākie no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas skar paredzētās darbības vietu, ir Gaujas krasta erozija lejpus Carnikavas, kur paredzēta Gaujas krasta stiprinājums GK-1, un applūšanas radītie procesi – nogulumu uzkrāšanās, gruntsūdens līmeņa svārstības.

Jaunbūvējamo pretplūdu būvju projekts ietver:

- dambi D-4 - Siguļu aizsargdambis, kura uzdevums ir neļaut augstajiem Gaujas ūdens līmeņiem pavasaros un vējuzplūdu laikā appludināt apdzīvotās platības Siguļu, Gaujmalas un Dzirnēzera ciemos un autoceļu V43 Gaujas tilts – Kāpas (Dzirnēzera iela). Aizsargdambja garums ~ 3000 m, no tā 375 m ar divām rievpiļu rindām, 945 m ar vienu rievpiļu rindu un grunts aizbērumu un 1680 m tikai no grunts uzbēruma ar 4 m platu virsu; aizsargdambja augstums 2,0 m līdz 3,2 m. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam aizsargdambis ar divām rievpiļu rindām aizņem līdz 32 m, ar vienu rievpiļu rindu līdz 10 m un grunts aizbērumu līdz 24 m. Aizsargdambī zemākajās vietās ir paredzēti cauruļvadi ar vienvirziena vārstiem, lai novadītu pieteci un filtrācijas ūdeņus no aizsargājamajām apdzīvotajām platībām. Cauruļvadu dibena atzīmes paredzētas 0,2 m līdz 0,3 m virs normālā (mazūdens perioda vidējā) ūdens līmeņa. Sākotnēji dambja izbūve tika plānota gar esošo dzīvojamo apbūvi, bet ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā pašvaldība nolēma to izbūvēt gar Gaujas upes krastu. VSIA "Meliorprojekts" uzskata, ka aizsargdambi D-4 būtu lietderīgi turpināt vēl ~ 500 m aiz autoceļa A1 Ādažu novadā vai, ja to nedara, palu laikā nepieciešams nepieļaut ūdens plūsmu caur gājēju tuneli zem autoceļa A1. Pašlaik plānotais risinājums neparedz aizsargdambja turpinājumu Ādažu novada teritorijā.
- Slūžas SL-1 uz Dzirnēzes paredzētas aptuveni 100 m lejpus Dzirnēzes ielas tiltam, lai augstie ūdens līmeņi neapietu aizsargdambi no Dzirnēzera puses; topogrāfiskie uzmērījumi liecina, ka dambim D-4 nav iespējams pieslēgt platības aiz Dzirnēzes ielas. Būvniecība paredzēta Dzirnēzes kreisajā krastā, Dzirnēpi SL-1 pievadot un atvadot pa ~ 100 m garu kanālu ar gultnes dibena platumu 4 m un nogāžu slīpumu 1:2, pa kuru varētu pārvietoties laivas. Pievadkanāls un atvadkanāls paredzēti paralēli Dzirnēzes gultnei, līdz ar to Dzirnēpi jāpārvirza aptuveni 100 m garā posmā. Šī posma vidusdaļā Dzirnēpi šķērsos dambis D-4. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, Dzirnēzes vecajā gultnē abpus dambim ūdens līmeņu režīms būs tāds pats kā pievadkanālā un atvadkanālā, jo tie būs savstarpēji savienoti. Tādējādi, kad slūžas būs atvērtas, arī turpmāk visā Dzirnēzes gultnes garumā, izņemot aizbēruma vietu, hidroloģiskais režīms būs tieši atkarīgs no dabiskajiem Gaujas un Dzirnēzera – Dzirnēzes ūdens līmeņiem un caurplūdumiem. Plūdu laikā, slēdzot slūžas, hidroloģiskais režīms mainīsies Dzirnēzes posmā augšpus slūžām, bet lejpusē saglabāsies dabiskais režīms. Slūžu platums aptuveni 3 m.
- Dambis D-9 - "Kaķu" jeb DKS "Saules" aizsargdambis, kura uzdevums ir aizsargāt DKS "Saules" apbūves applūšanu vējuzplūdu laikā. Aizsargdambja garums ~ 850 m, augstums 1,6 m līdz 2,1 m un pamatnes platums 12 m līdz 15 m. Noteces novadīšanai no aizsargājamās apdzīvotās platības ir paredzēti 4 cauruļvadi ar vienvirziena vārstiem un regulatora konstrukcija.

- Dambis D-8, lai nepieļautu Gaujas vecupes ūdeņu pārplūdi uz Mangaļu – Eimura poldera platībām vējuzplūdu laikā. Aizsargdambja garums ~ 380 m, virsmas platums pa esošo ceļu 5,0 m, tālāk 4,0 m. Trasi paredzēts veidot pa esošo ceļu, šķērsojot grāvi. Grāvī paredzēts ievietot cauruļvadu ar vienvirziena vārstu.
- Būna B-1 augšpus Vecgaujas ietekai, lai nodrošinātu gultnei brīvu izeju no Vecgaujas. Paredzēta viena mola tipa 20 m gara būna. To paredzēts izbūvēt 70° leņķī pret Gaujas krasta līniju, tās virsmas atzīme mainās no 2,45 m v.j.l. līdz 1,0 m v.j.l. Būnu paredzēts veidot no divām rievpiļu rindām ar 2 m platu aizbērumu un nostiprinājumu. Ziņojumā norādīts, ka citās vietās būnas būvēt nav vēlams, jo tās var neprognozējami izmainīt krastu erozijas procesus Gaujā.
- Gaujas krastu stiprinājums GK-1 leņķus Vecgaujas ietekai Gaujā, gar notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm līdz esošajiem nostiprinājumiem, 1500 m garā posmā, kas 500 m iestiepjas NATURA 2000 teritorijā. Nostiprinājumu paredzēts izveidot ar rievpiļiem, izbūvējot 7 drenu iztekas gruntsūdens novadīšanai Gaujā, bet augstu līmeņu laikā tās darbosies mitrināšanas režīmā. Krasta nogāzē paredzēts iestrādāt rievpiļu rindu un ik pa 2 m atvilkt ar atsaitēm līdz 3 m krastā iestiprinātiem enkurspiļiem. Laukumu starp rievpiļiem un krasta nogāzi paredzēts aizbērt ar pievestu grunti. Atsaišu izbūves vietās jābūt līdz 3 m platai brīvai zonai, bet enkurspiļu iestiprināšanai nepieciešama vidēji 7 m plata krasta josla. Stiprinājuma GK-1 uzdevums ir aizsargāt Gaujas kreiso krastu no erozijas un aizsargāt Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaises, ūdens ieguves urbumus, vietējo ceļu un NATURA 2000 teritoriju - dabas parku "Piejūra", jo 80 gadu periodā krastu erozijas rezultātā Gaujas gultne ir pietuvusies dabas parka "Piejūra" teritorijai aptuveni par 300 m, daļēji izskalojot arī parka teritoriju. Gaujas krastu stiprinājums GK-1 šķērso notekūdeņu attīrīšanas ietaišu sanitāro aizsargjoslu.

2013.gada 27.jūnijā iesniegtajā papildus informācijā norādīts, ka 2013.gada jūnijā tika veikta atkārtota hidrodinamiskā modelēšana faktiski plānotajām pretplūdu aizsardzības būvēm un to izvietojumam, proti, salīdzinot ar 2011.gadā Procesu analīzes un izpētes centra (PAIC) veikto modelēšanu, aizsargdambis D-4 ir attālināts no apbūves un pietuvināts Gaujas krastam; izveidots aizsargdambis ap gājēju tuneli zem autoceļa A1; nav iekļauti aizsargdambji D-5 (pie dzelzceļa tilta Gaujas labajā krastā), D-10 (ap ciemu pie mājām "Cēlāji") un D-11 (Vecgaujas un Gaujas satekā, kas no abām upēm norobežo teritoriju pie īpašuma "Zāģeri"); pagarināts aizsargdambis D-9 (pie DKS "Saules"); pagarināts aizsargdambis D-8. Ādažu novada teritorijā Ādažu aizsargdambim divos posmos (iepretī mājām "Tači" un pie Ādažu notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm) modelī atjaunotas augstuma atzīmes, lai novērstu Ādažu teritoriju applūšanu un ūdens izplatību Carnikavas novada teritorijā pa caurteku zem autoceļa A1. Hidrodinamiskā modelēšana veikta pavasara palu un rudens vētru vējuzplūdu situācijām ar atkārtotām reizi 10 un 100 gados. Ņemot vērā norādītās izmaiņas, atbilstoši norādītajam, attiecībā uz applūstošajām teritorijām tiek prognozētas lokālas izmaiņas:

- dambja D-4 pietuvināšana Gaujas krastam samazina applūdumu Gaujas labajā krastā Sigulā;
- atteikšanās no aizsargdambja D-5 (lēmums pieņemts pēc būvniecības ieceres publiskās apspriešanas) Gaujas labajā krastā 10% plūdu gadījumā sagaidāma nekustamo īpašumu "Vējleju" un "Lanku" applūšana, bet 1% plūdu gadījumā - arī tālāk no Gaujas esošās apbūves applūšana pie dzelzceļa uzbēruma;
- aizsargdambja D-9 pagarināšana pilnībā novērš DKS "Saules" un "Atpūta" teritoriju applūšanu;

- atteikšanās no aizsargdambja D-10 Gaujas kreisajā krastā 10% plūdu gadījumā sagaidāma nebūtiska, bet 1% plūdu gadījumā pilnīga teritorijas "Cēlāji" applūšana;
- atteikšanās no aizsargdambja D-11 Gaujas kreisajā krastā 10% plūdu gadījumā sagaidāms applūdums Vecgaujas kreisajā krastā, bet 1% plūdu gadījumā sagaidāma teritoriju applūšana starp Vecgauju un Jomas ielu, kā arī sagaidāms, ka applūst "Nagaiņi", "Zāģeri" un Carnikavas attīrīšanas ietaišu, izņemot nosēddīkus, teritorijas;
- aizsargdambja D-8 izmaiņas un papildināšana ar caurteku – regulatoru (līdz ar to atteikšanās no D-7) samazina applūdumu Vecgaujas kreisajā krastā, ap atteku uz ziemeļiem no Vētru ielas.

Atbilstoši Ziņojumam dambis D-4 - Siguļu aizsargdambis – plānots gar Gaujas krastu, kuram piegulošajos mežos sastopamas vairākas vecupes dažādās aizaugšanas stadijās un lieli dimensiju koki – vītoli un priedes. Gaujai piegulošo krastmalu veido 2 m līdz 20 m josla ar augstajiem lakstaugiem, kas pāriet krūmājā un mežaudzē. Mežu teritorijas ir antropogēni maz ietekmētas, līdz ar to tās ir ekoloģiski nozīmīgs Gaujas ielejas elements. Savukārt savrupmājas šajā posmā atrodas 20 m līdz 150 m attālumā no krasta. Vistuvāk Gaujas krastam atrodas palīgēkas un pagalmi. Apbūve tiešā Gaujas tuvumā ir tikai pirms Dzirnupes. Kopumā plānotajam dambim D-4 lielākajā posmā pieguļ dabiskas ainavu telpas ar mežiem un ūdenstecēm, ziemeļu daļā D-4 šķērso Dzirnupi. Dambis D-4 nelielā posmā šķērso kapsētas aizsargjoslu Siguļu ciemā un valsts galvenā autoceļa A1 aizsargjoslu. Dambja izbūve skars 21 nekustamo īpašumu, no kuriem 8 ir pašvaldības.

Atbilstoši Ziņojumam dambis D-9 - "Kaķu" jeb DKS "Saules" aizsargdambis – plānots teritorijā, kurai pieguļ apstādījumi un pagalmi, kuri ieskauj vasarnīcas, daudzas no kurām pārbūvētas par savrupmājām. Aiz Svēteļu ielas dambis virzās caur dabas pamatnes teritoriju.

Atbilstoši Ziņojumam dambis D-8 norobežos Gaujas vecupi no jauktas apbūves un dabas pamatnes. Dambi D-8 paredzēts veidot kā ceļa uzbērumu.

Atbilstoši Ziņojumam Gaujas krastu stiprinājums GK-1 lielākajā daļā pieguļ dabas parka "Piejūra" mežu teritorijai. Dominē Gaujas upes ainava. GK-1 teritorijas tuvumā atrodas mājas "Nagaiņi". Šajā Gaujas krasta posmā (pie Vecgaujas) jau ir veikti krasta stiprinājumi, jo šeit ir izteikta krasta erozija. Aiz mājām "Nagaiņi" upes krasta josla 30 m līdz 50 m platumā ir dabiska, aiz tās ir izbūvētas Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaises un tālāk ir mežu teritorija. Plānotais Gaujas krastu stiprinājums GK-1 šķērso Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaišu sanitāro aizsargjoslu.

Paredzētās darbības vietās esošo dabas vērtību raksturojums un iespējamās ietekmes uz tām.

Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, Ziņojuma sagatavošanā ir bijis pieaicināts ainavu eksperts. Kopumā plānoto dambju apkārtnē vērojamas vizuāli augstvērtīgas Gaujas upes, vecupju un krastmalu ainavas, apbūve uztverama tikai atsevišķās vietās, tāpēc pārsvarā ainavas raksturojamas kā dabiskas. Teritorijas pārsvarā izmanto vietējie iedzīvotāji, jo apkārtnē nav tūrisma un rekreācijas objektu. Nākotnē par nozīmīgu ainavas elementu kļūs dambis D-4. Ziņojumā norādīts, ka D-4 no ainavu ekoloģiskā viedokļa būs lielākās ietekmes, jo tas būtiski mainīs krasta siluetu, atdalīs Gaujas piegulošos mežus un

krūmājus, kuri regulāri applūst un veido vienotu ekoloģisko koridoru. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, lai gan teritorija saglabāsies arī turpmāk kā dabas pamatne, tomēr tiks mainīti tās dabiskie apstākļi, ietekmējot ainavu telpu jutīgumu un noturību, līdz ar to, samazinoties palienes teritorijai, iespējams, ietekmes (krastu noskalošana, lielākas applūstošas teritorijas citviet) var izpausties garākā upes ielejas posmā zem un virs dambja D-4 darbības teritorijas. Dambis D-4 dažu gadu laikā iekļausies ainavā, to paredzēts apstādīt un atsevišķās vietās labiekārtot. Arī Gaujas krastu stiprinājums GK-1 mainīs dabiskam krastam raksturīgās ainavas iezīmes. Atbilstoši Ziņojumam plānotās būves dabas parka "Piejūra" ainavas skars minimāli un tiešu ietekmi neradīs, lai gan GK-1 aptuveni 500 m iestiepsies dabas parka teritorijā. Netiešu ietekmi uz dabas parka ekosistēmu var radīt Gaujas upes hidroloģiskā režīma izmaiņas, taču arī šī ietekme vērtējama kā minimāla, jo plānotās būves atrodas pietiekami tālu no dabas parka nozīmīgākajām dabas vērtībām – biotopi un aizsargājamās sugas, kas saistītas ar kāpām un sausieņu tipu mežaudzēm.

Saistībā ar ainavu uztveri un to ekoloģisko funkcionalitāti Ziņojumā ieteikts:

- maksimāli saglabāt Gaujas krastiem piegulošās palieņu teritorijas, jo īpaši dambja D-4 posmā, tai skaitā teritorijas plānojumā iekļautās applūstošās teritorijas;
- dambju malas apzaļumot;
- nodrošināt publisku pieeju un brīvu pārvietošanos gājējiem un velosipēdistiem pie/pa dambjiem;
- Gaujas krastu stiprinājumu, slūžu un sūkņu stacijas izbūvē izvēlēties dabai draudzīgus, vieglus un ar lokālo vietu ainavām nekontrastējošus būvmateriālus, toņus un tehniskos risinājumus.

Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, Ziņojuma sagatavošanā ir bijušas pieaicinātas sertificētas biotopu ekspertes. Apsekotajās teritorijās tika konstatētas:

- Gaujas labajā krastā vitāla un plaša poligonveida atvašu saulrieteņa atradne ar vairāk kā 100 auga eksemplāriem, kas obligāti jāsaglabā (D-9). Augs sastopams reti visā Latvijā. Tas veido nelielas, blīvas grupas smiltāju zālajos, sausos priežu mežos, kāpās, atmatās un uz dolomīta atsegumiem upju krastos. Sugas labvēlīgs aizsardzības statuss nodrošināms zālāju ekstensīvi apsaimniekojot – mēreni noganot vai pļaujot vienu reizi veģetācijas periodā, ne agrāk par jūliju.
- Tumšsarkanās dzeguzenes daži eksemplāri, augs salīdzinoši bieži izplatīts piejūrā, bet citviet Latvijā ievērojami retāk. Atradne skraja. To iespējams saglabāt, saglabājot ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas ar priežu grupām, pieļaujot kāpu mērenu nostaigāšanu, bet neievācot augu.
- Vairāki Ministru kabineta 2000.gada 5.decembra noteikumu Nr.421 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu" un Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumu Nr.153 "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu" pielikumā iekļautie biotopi, no kuriem tieši varētu tikt ietekmēti (ārpus dabas parka "Piejūra" teritorijas):
  - biotopu "vecupes" ietekmēs aizsargdambja D-4 būve; uzberot dambi tieši tiks ietekmēts ap 0,12 ha biotopa, kas ir 0,0002% no biotopa platības Latvijā, kopējā biotopa platība ietekmētajā teritorijā 5,25 ha, kuru var skart hidroloģiskā režīma izmaiņas biotopa teritorijā;
  - biotopi "kalķainas smiltāju pļavas" un "sausas pļavas kalķainās augsnēs", kas pārklājas ar biotopu "palieņu zālāji", izplatīti fragmentāri dažu metru platumā gar Gauju, Gaujas attekām un gar vecupēm gar plānoto aizsargdambi D-4 ir izcilā kvalitātē; ārpus dabas parka GK-1 posmā biotops degradēts; palieņu zālāji tiks

- iznīcināti, izbūvējot aizsargdambjus D-4 (0,22 ha), D-9 (0,14 ha) un GK-1 (0,08 ha ārpus dabas parka "Piejūra" teritorijas);
- biotopu "veci vai dabiski boreālie meži" 0,22 ha platībā iznīcinās, izbūvējot aizsargdambi D-4;
  - biotops "primārie meži (mežs, kas izveidojies dabiskā veidā pēc augsnes izveidošanās un kurā nav notikusi mežsaimnieciskā darbība) upju meandru lokos" un "aluviāli krastmalu un palieņu meži" (91EO*) veido vienotu Gaujas palienes biotopu kompleksu. Biotops tiks degradēts (izslēdzot no upes palienes un pārtraucot šī biotopa pastāvēšanai nepieciešamos ekoloģiskos procesus) 34,93 ha platībā un iznīcināts 3 ha platībā, izbūvējot D-4. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes sniegto informāciju, salīdzinot šo platību (37,93 ha) ar kopējo biotopa platību valstī (69 km^2 – surface area 91EO*, 2013.gada ziņojuma Eiropas Komisijai atbilstoši Biotopu direktīvas 17.pantam datu bāzē), Eiropas Savienības prioritārā biotopa platība samazināsies par 0,5%.

Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, Gaujas krasta stiprinājuma GK-1 izveides rezultātā 500 m garajā posmā, kas iestiepjas NATURA 2000 teritorijā, tiks iznīcināti 0,71 ha (jeb 0,0012% no biotopa kopplatības Latvijā) biotopa "mežainās piejūras kāpas", novācot zemsedzi un kokus 4 m līdz 7 m joslā.

Uzdulķojuma veidošanās un izplatība pa Gauju būvniecības laikā iespējama, būvējot būnu B-1 un Gaujas krasta stiprinājumu GK-1. Ziņojumā norādīts, ka stiprinājuma GK-1 izbūve no rievpiļiem neradīs būtisku uzdulķojumu, jo rievpiļu dzišana notiks upes krastā. Savukārt būnas B-1 izveide tiks veikta upē, kas radīs īslaicīgu uzdulķojumu, kas nepārsniegs Gaujas dabisko hidroloģisko un hidrodinamisko procesu izraisīto uzdulķojumu.

Atbilstoši Ziņojumam katram grunts veidam ir savs pieļaujamais maksimālais straumes ātrums (v_0 , m/s), pie kura nenotiek grunts izskalošana jeb erozija. Savukārt upes posmos, kur $v_{\text{fakt}} > v_0$, notiek grunts izskalošana, bet posmos, kur $v_{\text{fakt}} < v_0$, notiek grunts nogulsnešanās. Atbilstoši Ziņojumam dominējošā Gaujas gultnē ir rupja smiltis. 2013.gada 27.jūnijā iesniegtajā papildus informācijā ir iekļauti modeļa aprēķini par straumes ātrumiem un ūdens līmeņiem pašreizējai situācijai (PAIC, 2011.) un situācijai pēc plānoto pretplūdu pasākumu īstenošanas (PAIC, 2013.) pavasara palu maksimālajiem caurplūdumiem ar atkārtotās varbūtību 1% un 10%. Ziņojumā norādīts, ka būtiskākā ietekme uz maksimālajiem Gaujas straumes ātrumiem būs aizsargdambim D-4, jo šī dambja izbūve ievērojami samazinās Gaujas gultnes aktīvā šķēsgriezuma laukumu lielu caurplūdumu gadījumos, un tas veicinās gultnes erozijas procesu un sanešu plūsmas izmaiņas uz leju no minētā posma, jo visās modelētajās situācijās maksimālie straumes ātrumi D-4 posmā pārsniegs smiltis gruntīm pieļaujamo straumes ātrumu. Izbūvējot aizsargdambi D-4 atbilstoši plānotajam, tiks samazināta platība, kurā noritēt dabiskiem procesiem, proti, var būt apjomīgāki pali un noskalošanās procesi pirms nostiprinātā posma un erozijas procesi pēc nostiprinātā posma. Atbilstoši Ziņojumam straumes ātrums līdz Gaujas grīvai izlīdzināsies un neveicinās mehānisku kāpu biotopu pārveidošanu dabas parka "Piejūra" teritorijā. 2013.gada 27.jūnijā iesniegtajā papildus informācijā norādīts, ka vidējie straumes ātrumi pārsniedz normatīvos pieļaujamos arī gadījumos, kad caurplūdums un ūdens līmenis ir nosacīti mazs un ūdens plūsma neiziet palienē. Straumes ātrumu relatīvais pieaugums, salīdzinot ar PAIC 2011.gada modelēšanas rezultātiem (aizsargdambi D-4 plānojot gar apbūvi, nevis Gaujas krastu), papildus iesniegtajā informācijā tiek vērtēts kā niecīgs, savukārt ūdens līmenis, salīdzinot

ar PAIC 2011.gada modelēšanas rezultātiem pavasara palu maksimālajiem caurplūdumiem ar atkārtotās varbūtību 1% un 10%, var palielināties attiecīgi līdz 6 cm un 1 cm. Vienlaikus Birojs atzīmē, ka atbilstoši sniegtajiem modelēšanas rezultātiem, izbūvējot plānotās plūdu aizsargbūves Carnikavas novada teritorijā, piegulošajā Ādažu novada teritorijā pie pavasara palu maksimālajiem caurplūdumiem ar atkārtotās varbūtību 1% ūdens līmenis var paaugstināties par 22 cm pie "Upmalām", salīdzinot ar situāciju bez jaunajām aizsargbūvē. Tādējādi relatīvais, it kā salīdzinoši neliels, ūdens līmeņa pieaugums summējas ar kopējo ūdens līmeņu paaugstinājumu aizsargbūvju izbūves rezultātā. Birojs uzskata, ka, lai aizsargātu teritorijas no applūšanas, pretplūdu pasākumi plānveidīgi jārisina abu pašvaldību teritorijās, jo īpaši ņemot vērā, ka pēdējo gadu pieredze liecina, ka pavasara palu intensitātei, ilgumam un iestāšanās biežumam ir tendence pieaugt. Atbilstoši Birojā pieejamai informācijai Ādažu novadā ir paredzēts rekonstruēt Gaujas kreisā krasta dambi, bet pašlaik nav plānota labā krasta "Upmalas" rajona papildus aizsardzība.

Analizējot Ziņojumā sniegto informāciju, jāsecina, ka tiešas būtiskas negatīvas ietekmes uz Natura 2000 teritoriju - dabas parku "Piejūra" Ziņojumā nav konstatētas. Vienlaikus jāatzīmē, ka būtiska ietekme sagaidāma dambju D-4 (galvenokārt) un D-9 izbūves rezultātā, kas neatrodas Natura 2000 teritorijā. Dambja D-4 būve gar Gaujas upes krastu paredzēta Gaujas aizsargjoslā un applūstošā teritorijā, kas atbilstoši Carnikavas novada teritorijas plānojumā 2005. – 2017.gadam plānotai (atļautai) izmantošanai noteikta kā dabas teritorija, būtiski negatīvi ietekmēs Eiropas Savienības prioritāro biotopu "aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)" - tiks iznīcināts aluviālo mežu biotops 3 ha platībā un degradēts (izslēdzot no upes palienes un pārtraucot šī biotopa pastāvēšanai nepieciešamos ekoloģiskos procesus) 34,93 ha platībā. Ziņojumā Gaujas krastam piegulošie meži, kur plānota dambja D-4 izbūve, raksturoti kā antropogēni maz ietekmēti un ekoloģiski nozīmīgs Gaujas upes ielejas elements ar augstu dabisko augu sabiedrību īpatsvaru un upju palienēm raksturīgo mikroklimatu. Ziņojumā sniegta informācija (103.lpp.), ka 2007.gada atskaitē, ko Latvijas Republika ir iesniegusi Eiropas Komisijai, secināts, ka 91E0* biotopa platība samazinās un mežizstrāde noteikta kā vislielākais drauds biotopa pastāvēšanai. Lai gan 2007.gadā vērtēts, ka biotopa izplatības areāls un platība Latvijā ir labvēlīgi, tomēr biotopa struktūras un funkcijas ir neatbilstošas un pasliktinās. Kopējais 91E0* biotopa novērtējums Latvijā atzīts kā neatbilstošs un pasliktinošs. Ziņojumā secināts, ka patlaban 91E0* biotopa "aluviāli krastmalu un palieņu meži" aizsardzības statuss Latvijā nav labvēlīgs, tas aizņem tikai 0,05% no Latvijas teritorijas un pēc kopplatības ir viens no retākajiem Eiropas Savienības nozīmes meža biotopiem Latvijā. Gaujas krastos konstatētas nozīmīgākās krastmalu vītoli audžu platības Latvijā. Ziņojumā norādīts, ka neatgriezeniski negatīvi tiks ietekmēti 91E0* biotops 37,93 ha platībā un 9010* biotops "veci vai dabiski boreāli meži" 0,22 ha platībā. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 37.panta (1)punkta 4)daļas i)apakšpunktu virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus, izņemot inženieraizsardzības un hidrotehnisko būvju izbūvi esošās apbūves aizsardzībai pret paliem. Konkrētajā gadījumā dambja D-4 būve gar pašu upes krastu nav vienīgais iespējamais risinājums esošās apbūves aizsardzībai pret paliem vai plūdiem, jo sākotnēji tika piedāvāta alternatīva būvēt dambi gar esošās apbūves malu, saglabājot Eiropas Savienības prioritāro biotopu "aluviāli krastmalu un palieņu meži". Būvējot dambi gar apbūves malu, tiktu saglabāts arī papildus upes palienes tilpums, kas var palīdzēt mazināt plūdu apjomu citviet Gaujas palienē. Kā iemesls nebūvēt dambi D-4 gar apbūves malu, tiek norādīts nepietiekams finansējums un laika trūkums zemes atpirkšanai vai nomas līgumu noslēgšanas īstenošanai, ņemot vērā

nozīmīgus vides apsvērumus. Izbūvējot dambi D-4 plānotajā risinājumā, nav iespējams novērst biotopu iznīcināšanu, savukārt citi varianti nav detalizētāk izvērtēti, tai skaitā, vides aizsardzības aspektā, taču ir iespējams secināt, ka kopumā dabas vērtību saglabāšanas aspektā sākotnēji piedāvātais risinājums (būvēt D-4 gar esošo apbūvi) būtu piemērotāks risinājums.

Dambja D-9 izbūve iznīcinās Eiropas Savienības nozīmes prioritāro 6120* biotopu “kalķainas smiltāju pļavas” 0,01 ha platībā un 6270* biotopu “sugām bagātas atmatu pļavas” 0,13 ha platībā. Izbūvējot dambjus, tiks fragmentēta patlaban vienlaidus saglabātā Gaujas palīene, tāpēc arī Ziņojuma autori norāda, ka D-4 un D-9 būtu jāprojektē maksimāli tuvu esošai apbūvei, nevis dabiskās un nepārveidotās Gaujas palienēs.

Pasākumi ietekmes mazināšanai.

1. Lai mazinātu iespējamo ietekmi uz Natura 2000 teritoriju, veicot darbus īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, paredzēts:

- iespēju robežās pāļu dzīšanu veikt no upes, ņemot vērā darbu veikšanas ierobežojumus zivju migrācijas un nārsta laikā (1.10. – 15.11., 16.04. – 20.06.);
- krasta stiprinājuma GK-1 teritorijā koku izciršanu veikt tikai izlases veidā (atbilstoši Ziņojumam ne vairāk par 20 kokiem);
- būvdarbus plānot tikai laika periodos, kad tie vismazāk negatīvi ietekmētu biotopus un sugas (veģetācijas sezonas konkrēti datumi var atšķirties gadu no gada);
- būvējot krasta stiprinājumu GK-1, paredzēts izbūvēt drenāžu aiz rievpaļu sienas, kas nodrošinātu esošo mitruma režīmu;
- rievpaļiem izmantot videi draudzīgus materiālus un tehnoloģiju, lai nodrošinātu stiprinājuma GK-1 kalpošanu 50 gadus, un izmantot krāsas, kas iekļautos ainavā;
- lai mazinātu invazīvo sugu izplatīšanās risku, stiprinājumus sauszemē (līdz 4 m attālumā no krasta) nepieciešams apbērt un nostiprināt ar smilti, kas ņemta no Gaujas tuvākajā apkārtnē, tādējādi sekmējot veģetācijas atjaunošanos konkrētajā vietā;
- veikt ikgadēju monitoringu krasta stiprinājuma GK-1 potenciālajai ietekmei uz krasta procesiem stiprinājuma vietā un Gauju; novērojot negatīvu ietekmi, nepieciešams pilnveidot vai pat mainīt stiprinājuma konstrukciju.

2. Ārpus Natura 2000 teritorijas:

- paredzētās darbības īstenošanai nav paredzēta būvmateriālu laukumu izveide, un materiālus paredzēts pievest objektiem būvniecības laikā, maksimāli izmantojot esošos ceļus un pārvietojoties pa jaunizbūvējamiem dambjiem.
- Lai būvniecības laikā samazinātu ietekmi uz biotopu “aluviāli krastmalu un palieņu meži” (91EO*), piebraukšana dambim D-4 plānota no autoceļa A1, pa Riču ielu, Mazo Zemeņu ielu, iebrauktuvi pretim Līkajai ielai. Piebraukšana dambim D-8 paredzēta pa esošajiem ceļiem (Poču) un pašu dambi; dambim D-9 – pa Smilškalnu ielu un Upmalas ielu, dambja ziemeļu galam – pa pašu dambi vai Jūraskrastu ielu; Gaujas stiprinājumam GK-1 – ceļu izveidojot pa mežā esošo stīgu un no Laivu ielas; būnai B-1 – no Jomas ielas.

- Būvniecības laikā jānodrošina regulāra izmantojamo ceļu apsekošana, lai, konstatējot to tehniskā stāvokļa (ceļu seguma bojājumus) izmaiņas, nekavējoties veiktu ceļa remontu, kā arī pēc darbu pabeigšanas izmantotie ceļi jāsaved tehniskā kārtībā.
  - Atbilstoši Ziņojumā norādītajam, izstrādājot aizsargdambja D-4 tehnisko projektu, jāizvērtē Gaujas gultnes un krastu nostiprināšanas nepieciešamība šajā posmā.
  - Kopumā visu plānoto būvju funkcionalitāte ilglaicīgā periodā ir atkarīga no to konstrukcijas, būvniecības kvalitātes un pareizas ekspluatācijas, tāpēc būvju ekspluatācijā tās paredzēts apsekt dabā pēc katriem pavasara paliem vai lielākiem vasaras – rudens plūdiem un veikt nepieciešamos remontus.
  - Atbilstoši sertificētas biotopu ekspertes ieteikumam obligāti jāsaglabā Gaujas labajā krastā konstatētā vitālā un plašā poligonveida atvašu saulrieteņa atradne.
3. Ieteicamais orientējošais būvdarbu veikšanas laiks no 01.08. – 01.10. un no 15.12. – 28.02., kā arī darbi Gaujas gultnē un krasta stiprinājumi jāplāno ārpus zivju migrācijas un nārsta laika.
4. Vietās, kur būvniecības gaitā Gaujā varētu nokļūt naftas produkti, paredzēta absorbējošo bonu uzstādīšana, nodrošinot nepieciešamos sorbenta krājumus.
5. Būvniecības vietās aizliegta pagaidu degvielas noliktavu ierīkošana.
6. Būvniecības gaitā veidojošos atkritumus paredzēts nodot attiecīgo atkritumu apsaimniekotājiem.
7. Būvdarbos iesaistīto darbinieku sadzīves telpas paredzēts pievienot centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām, kā arī objektu teritorijā paredzēts izvietot biotualetes. Sadzīves atkritumu savākšanai paredzēts uzstādīt konteinerus.

Izvērtētā dokumentācija:

- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 2011.gada 2.augusta vēstule Nr.5-4/2249, 2011.gada 2.augusta ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums RI 11 SI 0122 un tam pievienotie materiāli – 42 lapas.
- Biroja 2011.gada 31.augusta vēstule Nr.8-01/1021 par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšanu – 2 lapas.
- Carnikavas novada domes 2011.gada 5.septembra vēstule Nr.CND/N/2011/1119 par papildus informācijas sniegšanu - 1 lapa.
- Carnikavas novada domes Būvvaldes 2011.gada 29.septembra vēstule Nr.B/N/2011/, kurā norādīts, ka sakarā ar papildus finansējuma piešķiršanu pašvaldība vēlas stiprināt Gaujas kreiso krastu (GK-1) pie Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm, kas robežojas ar NATURA 2000 teritoriju, vēstulei pievienota SIA “Belss” 2009.gadā veiktās izpētes “Gaujas gultnes un krastu erozijas procesu noteikšana un krasta līniju uzmērīšana” materiāli - 9 lapas.
- Biroja 2011.gada 10.oktobra lēmums Nr.4-n par ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma procedūras piemērošanu paredzētajai darbībai - 5 lapas.

- Carnikavas novada domes Būvvaldes 2011.gada 24.oktobra vēstule par nepieciešamo dambi Vecgaujas krastā nekustamā īpašuma "Poči" teritorijā – 2 lapas.
- Dabas aizsardzības pārvaldes 2011.gada 8.novembra ieteikumi Nr.D3.20/35 nosacījumiem paredzētās darbības ietekmes uz dabas parku "Piejūra" novērtējumam - 1 lapa.
- 2011.gada 11.novembra Nosacījumi plūdu riska novēršanas būvju Carnikavas novadā ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) - dabas parku "Piejūra" - novērtējumam - 4 lapas.
- Carnikavas novada domes Būvvaldes 2011.gada 12.decembra vēstule Nr.B/N/2011/ par Biroja 2011.gada 10.oktobra lēmuma Nr.4-n precizēšanu - 1 lapa.
- Biroja 2011.gada 23.decembra vēstule Nr.8-01/n/1496 par pārrakstīšanās kļūdas labojumu Biroja 2011.gada 10.oktobra lēmumā Nr.4-n - 1 lapa.
- SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" 2012.gada 19.decembrī Birojā iesniegtais sabiedriskai apspriešanai nodotais Ziņojums "Plūdu riska novēršanas būvju Carnikavas novadā ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas parku "Piejūra"", 1 sējums papīra formātā un elektroniskā formātā.
- Biroja 2013.gada 8.janvāra vēstule Nr.3-01/28, ar kuru Ziņojuma 1 sējums papīra formātā nosūtīts Dabas aizsardzības pārvaldei atzinuma sniegšanai – 1 lapa.
- SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" ar 2013.gada 10.janvāra pavadvēstuli iesniegtais 2013.gada 7.janvāra plūdu riska novēršanas būvju Carnikavas novadā ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) dabas parku "Piejūra" Ziņojuma sabiedriskās apspriedes protokols - 10 lapas.
- I.Šmatovas 2013.gada 7.janvāra vēstule - 1 lapa.
- Biedrības "Vides aizsardzības klubs" 2013.gada 11.janvāra vēstule Nr.1.005/2013 - 1 lapa.
- O.Karpova 2013.gada 11.janvāra vēstule - 1 lapa.
- Biroja 2013.gada 23.janvāra vēstule Nr.3-01/99, ar kuru saņemtais vēstules tika nosūtīta SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" - 1 lapa.
- 2013.gada 8.februārī Birojā iesniegtais (pēc sabiedriskās apspriešanas papildinātais) Ziņojums, 1 sējums ar pielikumiem, 121 lapa.
- Dabas aizsardzības pārvaldes 2013.gada 11.februāra vēstule Nr.4.9/8/2013-N-E - 1 lapa.
- Biroja 2013.gada 22.februāra vēstule Nr.3-01/297 par nepieciešamajiem precizējumiem Ziņojumā - 3 lapas.
- 2013.gada 26.martā Birojā iesniegtā Ziņojuma aktuālā versija, 1 sējums ar pielikumiem, 119 lapas.
- Dabas aizsardzības pārvaldes 2013.gada 2.maija vēstule Nr.4.9/17/2013-N-E par ziņojuma aktuālo versiju - 2 lapas.
- Biroja 2013.gada 10.maija vēstule Nr.3-01/615 par nepieciešamajiem precizējumiem saistībā ar dambja D-4 piedāvāto izbūves risinājumu – 3 lapas.
- SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" 2013.gada 27.jūnijā iesniegtā papildus informācija - 30 lapas.
- I.Šmatovas 2013.gada 2.jūlija vēstule - 5 lapas.
- Dabas aizsardzības pārvaldes 2013.gada 24.jūlija vēstule Nr. 4.9/38/2013-N-E - 1 lapa.
- L.Enģeles 2013.gada 30.jūlija elektroniskā vēstule - 1 lapa.

Paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotie ieinteresēto pušu viedokļi un argumenti (tai skaitā sabiedriskās apspriešanas rezultāti).

Ziņojumu sagatavoja SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment". Paziņojumu par sagatavoto ziņojumu Ierosinātājs publicēja Carnikavas novada laikraksta "Carnikavas novada vēstis" 2012.gada decembra numurā, laikraksta "Rīgas aprīņa avīze" 2012.gada 18.decembra numurā, mājaslapās www.vpvpb.gov.lv un www.carnikava.lv, kā arī individuāli tika informētas 24 juridiskas/privātas personas. Ziņojums sabiedrībai bija pieejams mājaslapā www.carnikava.lv un Carnikavas novada Būvvaldē. Informācija par to tika nodrošināta arī Biroja mājaslapā.

Ziņojuma sabiedriskā apspriede klātienē notika 2013.gada 7.janvārī Carnikavas novada pamatskolas telpās. Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma Ziņojuma sabiedriskās apspriedes protokolu sanāsmē piedalījās 32 interesenti. Carnikavas novada domes izpilddirektors iepazīstināja klātesošos ar sanāksmes mērķi un projektu. SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" pārstāve sniedza informāciju par sagatavoto Ziņojumu un projekta skarto teritoriju dabas parkā "Piejūra", izbūvējot Gaujas krasta stiprinājumu GK-1 pie Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm. Klātesošie interesējās, kas segs būvju uzturēšanas izmaksas un kas tās uzturēs; jautāja par zemes atpirkšanu dambim Siguļu ciemā, uz to Carnikavas novada domes izpilddirektors atbildēja, ka pašvaldības būvju apsaimniekošanu veic PA "Carnikavas Komunālserviss" un zemes jautājumus risina domes izveidota komisija. Kāds sanāksmes dalībnieks sniedza informāciju, ka Dzirnezera krastā ir izbūvētas aptuveni 100 mājas, un pauda viedokli, ka, izbūvējot slūžas, ūdens līmenis Gaujā būs augstāks kā Dzirnezērā, norādot, ka, ja patlaban plūdu laikā ūdens līmenis paceļas par ~ 20 cm, tad, izbūvējot slūžas, tas būs 1 m un vairāk, un, pārraujot dambi vai neaizverot slūžas, ūdens ieplūdīs Dzirnezērā, kas var radīt katastrofālas sekas Dzirnezera krastā dzīvojošajiem; sanāksmes dalībnieks jautāja, vai ir izvērtēta ietekme uz Dzirnezaru, kādas ir garantijas, ka īpašumi neapplūdīs. Cits sanāksmes dalībnieks vēlējās uzzināt, vai aizvērtas slūžas ietekmēs apkārtējo teritoriju mitruma režīmu. VSIA "Meliorprojekts" pārstāvis paskaidroja, ka tiks projektēts Dzirnupes aizbērums un regulatora izbūve, kas noslēgs Gaujas ūdeņu ieplūdi Dzirnezērā vējuzplūdu un pavasara plūdu laikā, bet pārejā laikā netiks traucēta ūdens apmaiņa ar Gauju. SIA "Nāra" pārstāvis paskaidroja, ka slūžas tiek izbūvētas, lai pazeminātu ūdens līmeni Dzirnezera pusē, un aizvērtas slūžas minimāli ietekmēs apkārtējo teritoriju mitruma režīmu. Kāds sanāksmes dalībnieks vēlējās uzzināt, kāda būs dambja D4 ietekme uz gruntsūdens līmeņiem sausajā pusē, ceļoties ūdens līmenim Gaujā, kā tas ietekmēs biotopus, vai modelētas iespējamās gruntsūdens līmeņu izmaiņas; cits interesējās par biotopiem Upmaļu ciema teritorijā. SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" pārstāve paskaidroja, ka dambī D4 ir paredzētas 4 caurtekas, bet atsevišķs gruntsūdens pētījums IVN ietvaros nav veikts, taču hidrodinamiskā modelēšana ir veikta pirms šī IVN un tās rezultāti ir ņemti vērā, tāpat Ziņojumā ir informācija, ka, izbūvējot dambi D4, tiks iznīcināti īpaši aizsargājama biotopa daļa ārpus dabas parka "Piejūra"; ietekmes ārpus Carnikavas novada šajā IVN netika vērtētas, jo šī IVN mērķis ir izvērtēt ietekmi uz dabas parka "Piejūra" teritoriju. Atbilstoši protokolā fiksētajam, starp iedzīvotājiem un Carnikavas novada domes izpilddirektoru izvērās diskusija par pretplūdu pasākumiem Ādažu novada teritorijā; kāpēc netiek iztīrīta un padziļināta Gaujas gultne, bet plānoti aizsargdambji.

Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā saistībā ar paredzēto darbību tika saņemtas:

- I.Šmatovas 2013.gada 7.janvāra vēstule, kurā pausts atbalsts dambja D4 būvniecībai, un izteikts viedoklis, ka projekta īstenošana ir ļoti nepieciešama.
- Biedrības “Vides aizsardzības klubs” (VAK) 2013.gada 11.janvāra vēstule Nr.1.005/2013, kurā norādīts, ka VAK plānoto darbību uzskata par ļoti nevēlamu no dabas parka “Piejūra” ilgtermiņa aizsardzības un saglabāšanas viedokļa, īpaši biotopa mežainas piejūras kāpas saglabāšanas un integritātes un citu dabisku un potenciāli dabisku meža biotopu kvalitātes pasliktināšanās risku, ko var izraisīt būvdarbi un apkārtnes hidroloģiskā režīma izmaiņas. Taču, ņemot vērā plūdu apdraudējumu iedzīvotājiem, VAK uzskata Ziņojumā minēto būvju būvniecību par pieļaujamu, aicinot būvprojektā iestrādāt IVN ziņojuma priekšlikumus ietekmes uz dabas parka “Piejūra” teritoriju mazināšanai. Kā papildus kompensējošu pasākumu dabas un dabas parka “Piejūra” aizsardzībai Carnikavas un kaimiņu novados (Garkalne, Ādaži, Saulkrasti) VAK ierosina apturēt meža zemju tālāku transformāciju un jaunu privātmāju un/vai dzīvojamās un komercapbūves ciematu veidošanu ārpus esošajām apbūves teritorijām. VAK lūdz precizēt, vai un kādā mērā plānotie pretplūdu pasākumi var ietekmēt Ummja ezeru, kā arī norāda uz pieaugošo antropogēno slodzi no Dzirnezera apkārtnes apbūves, arī uz Pulksteņezeru.
- O.Karpova 2013.gada 11.janvāra vēstule, kurā pausts viedoklis, ka plānotā darbība ir pretrunā ar sabiedrības interesēm un nodarīs kaitējumu dabai. Vēstules autors norāda, ka pēdējo 30 gadu laikā Gaujas krasts ir izskalots ~ 30 platā joslā, un uzskata, ka dambi jāizvieto pietiekami tālu no mazdārziņu teritorijas, dambi veidojot nevis pa krasta līniju, bet aizberot Gauju, tādējādi samazinot Gaujas platumu, un lūdz izskatīt šādu iespēju. Vēstules autors uzskata, ka dambja izbūve negatīvi ietekmēs ligzdojošos putnus un iznīcinās augus un negatīvi ietekmēs nēģu nārsta vietas. Vēstulē pausts viedoklis, ka dambis nerisina plūdu draudus, jo teritorijas pārplūšanu izraisa ielas otrā pusē esošo kanālu un dīķu pārplūšana, kā arī augstais gruntsūdens līmenis.

Birojs 2013.gada 23.janvārī ar pavadvēstuli Nr.3-01/99 saņemtās vēstules nosūtīja SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” izvērtēšanai un Ziņojuma papildināšanai.

2013.gada 8.februārī Birojā tika iesniegts pēc sabiedriskās apspriešanas papildinātais Ziņojums. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu un Ziņojums tika ievietots interneta mājaslapās www.carnikava.lv un www.vpvb.gov.lv. Ziņojumā ir iekļauts pārskats par sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtajiem komentāriem. 2013.gada 11.februārī Birojs saņēma Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) atsauksmi par izvērtējamo Ziņojumu, kurā norādīts, ka Ziņojumā ir pietiekami detalizēti izvērtētas iespējamās ietekmes un to būtiskums, kā arī sniegti pasākumi ietekmes mazināšanai, taču vienlaikus ir lūgts precizēt un papildināt Ziņojumu, sniedzot sekojošo informāciju:

- lai arī aluviālie meži Gaujas krastos pie Siguliem neietilpst NATURA 2000 teritorijā, DAP uzskata, ka, izbūvējot dambi D4 plānotajā trasējumā, var ietekmēt dabas parku “Piejūra”. Samazinot upes palienes platību un šķērsgriezumu, palu un plūdu laikā paredzams upes straumes ātruma pieaugums, kas var izraisīt gan pastiprinātu Gaujas pretējā krasta noskalošanos, gan arī Gaujas krastu pastiprinātu eroziju dabas parka “Piejūra” teritorijā. Izbūvējot dambi D-4 pašlaik paredzētajā trasējumā, DAP ieskatā tiktu iznīcinātas vai arī degradētas (likvidējot dabiskā upes hidroloģiskā režīma faktora ietekmi, kas nosaka šī biotopa rašanos un pastāvēšanu) nozīmīgas aluviālu krastmalu un palieņu mežu (91E0*) platības –

saskaņā ar Ziņojuma 2.2.tabulā 35.lpp. sniegto informāciju aptuveni 0,1% no Latvijā sastopamajiem 91E0* biotopiem tiktu iznīcināti, bet vairāk kā 1% tiktu ietekmēti. Saskaņā ar Ministru kabineta 21.02.2006. noteikumu Nr.153 "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu" pielikuma 2.19.punktu aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*) ir Latvijā sastopamais Eiropas Savienības nozīmes prioritārais biotops, kuru saskaņā ar Ziņojuma 3.3.tabulā 62.lpp. minēto veido pārmitru platlapju mežu un primāro mežu upju meandru lokos biotopu komplekss (noteikti kā Latvijas nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi saskaņā ar Ministru kabineta 05.12.2000. noteikumu Nr.421 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu" pielikuma 1.4. un 1.11.punktu). DAP norāda, ka īpaši aizsargājamo biotopu iznīcināšana un degradēšana ir pretrunā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 7.panta trešajā daļā noteiktajām biotopa labvēlīgas aizsardzības statusa prasībām.

DAP norāda, ka Ziņojumā nav atrodams pamatojums tam, kāpēc ir mainīts aizsargdambja D-4 izvietojums, salīdzinot ar sākotnējo versiju, virzot to nevis gar esošo apbūvi, bet gan gar zemo un pārplūstošo upes krastu. Carnikavas novada teritorijas plānojumā aluviālie meži noteikti kā dabas teritorijas, līdz ar to plūdu riska mazināšanai aluviālajos mežos nav saskatāms ekonomisks vai sociāls ieguvums. Nav saskatāma nepieciešamība plūdu riska mazināšanai teritorijā, kuras dabas vērtība ir tieši atkarīga no plūdu riska esamības faktora. Šāda risinājuma negatīvā ietekme ir aprakstīta Ziņojuma 55., 74., 101., 105.lpp., izvērtējot to no dažādiem aspektiem: ainavu ekoloģiskā, straumes paātrināšanās, aluviālo mežu iznīcināšanas un degradācijas. DAP pievienojas ekspertu ieteikumiem un lūdz iekļaut kā pasākumu darbības negatīvās ietekmes mazināšanai 9.nodaļā arī dambja D-4 trasējuma maiņu, virzot to pēc iespējas gar esošo apbūvi.

- Ziņojuma 9.1.tabulā 117.lpp. jāprecizē ieteiktos periodus būvniecībai. Šobrīd uzskaitīti visi gadalaiki, konkrēti datumi būvniecības neveikšanai minēti tikai sakarā ar zivju migrāciju.
- Jāprecizē Dabas vērtību kartes 2.pielikumā, saskaņojot apzīmējumus kartēs un leģendā.

Birojs izvērtēja Ziņojumu un tā atbilstību nosacījumu un normatīvo aktu prasībām un 2013.gada 22.februārī nosūtīja SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" vēstuli Nr. 3-01/297, norādot kādu Ziņojumā sniegto informāciju nepieciešams precizēt un papildināt. Biroja vēstulei tika pievienota arī Dabas aizsardzības pārvaldes 2013.gada 11.februāra vēstule Nr.4.9/8/2013-N-E. Cita informācija papildinātā Ziņojuma izvērtēšanas gaitā Birojā netika saņemta.

2013.gada 26.martā Birojā tika iesniegta Ziņojuma aktuālā versija. Paziņojums par iesniegto Ziņojuma aktuālo versiju un Ziņojums tika ievietots interneta mājaslapās www.carnikava.lv un www.vpvb.gov.lv. Ziņojumā ir iekļauts pārskats par Biroja vēstulē iekļautajiem komentāriem un sniegti attiecīgi skaidrojumi un norādes par Ziņojumā sniegto informāciju.

2013.gada 3.maijā Birojs saņēma Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) atsauksmi par izvērtējamo Ziņojuma aktuālo versiju, kurā norādīts, ka ir ņemti vērā DAP 2013.gada 11.februāra vēstulē minētie priekšlikumi Ziņojuma pilnveidošanai, vienlaikus DAP pauž viedokli, ka Ziņojumam pievienotais dambja D-4 izbūves modelējums iespējamās

ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumam neatbilst dambja D-4 piedāvātajam risinājumam - izbūvei gar upes krastu. Ziņojuma aktuālajā versijā dambja D-4 trasējuma maiņa ir iekļauta kā limitējošais faktors, pamatojot dambja izvietojuma maiņu ar pašvaldībai neesošiem finanšu līdzekļiem zemes atpirkšanai, lai ierīkotu dambi D-4 gar apbūvi. DAP aicina pašvaldību rast risinājumu dambja izbūvei gar apbūves malu, ņemot vērā plūdu situācijas sabiedrisko nozīmīgumu. DAP uzskata, ka tādējādi tiktu saglabāti upes palienes meži kā īpaši aizsargājams biotops; tiktu saglabāta upes paliene kā palu un plūdu ūdeņus uzkrājošs tilpums, kas palīdzētu mazināt plūdus citviet Gaujas krastos; nepalielinātos vai nebūtiski palielinātos straumes ātrums gar dambi D-4, kas mazinātu dambja izskalošanās draudus un, iespējams, samazinātu tā izbūves izmaksas.

Birojs izvērtēja Ziņojuma aktuālo versiju un Dabas aizsardzības pārvaldes 2013.gada 3.maija vēstulē pausto viedokli un 2013.gada 10.maijā nosūtīja vēstuli Nr.3-01/615 darbības ierosinātajam un SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" par nepieciešamajiem precizējumiem saistībā ar dambja D-4 piedāvāto izbūves risinājumu, kā galvenos problēmjautājumus norādot, ka Ziņojumam pievienotais dambja D-4 izbūves modelējums iespējamās ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumam neatbilst dambja D-4 piedāvātajam izvietojuma risinājumam - izbūvei gar upes krastu; Ziņojumā netiek sniegta informācija par teritorijas piederību, kur tiek patlaban piedāvāts izvietot D-4, un plānotās darbības atbilstību teritorijas plānojumam.

2013.gada 23.maijā Birojā klātienē tika pārrunāti galvenie problēmjautājumi ar Carnikavas novada domes vadību un SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" pārstāvjiem.

SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment" 2013.gada 27.jūnijā iesniedza Birojā papildus informāciju atbilstoši 2013.gada 10.maija vēstulē Nr.3-01/615 norādītajam, sniedzot informāciju par atkārtoto hidrodinamisko modelēšanu, ņemot vērā faktiski plānotās būves; par zemes īpašumiem teritorijā, kur plānots aizsargdambis D-4; par aizsargdambja D-4 plānotā izvietojuma atbilstību Carnikavas novada teritorijas plānojumam.

2013.gada 3.jūlijā Birojā tika saņemta I.Šmatovas 2013.gada 2.jūlija vēstule, kurā norādīts, ka viņai piederošais īpašums Sīguļu ciemā regulāri pakļauts plūdu draudiem, un izteikts viedoklis, ka visas cerības uz situācijas uzlabošanu tiek saistītas ar jaunā dambja būvniecību.

2013.gada 24.jūlijā Birojs saņēma Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) vēstuli Nr. 4.9/38/2013-N-E, kurā izteikts viedoklis, ka, lai gan tiešas būtiskas negatīvas ietekmes uz Natura 2000 teritoriju dabas parku "Piejūra" Ziņojumā nav konstatētas, tomēr DAP uzskata, ka Ziņojumā izvērtētā dambja D-4 būve gar upes krastu būtiski negatīvi ietekmēs Eiropas Savienības prioritāro biotopu "aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)". DAP norāda, ka saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 7.panta trešo daļu biotopa aizsardzība tiek uzskatīta par labvēlīgu, ja platības, kurās tas atrodams, ir stabilas vai paplašinās, kā arī tam ir raksturīgā struktūra un funkcijas. Vides politikas pamatnostādņēs 2009. - 2015.gadam noteikts mērķis nodrošināt labvēlīgu aizsardzības statusu vismaz 60% Eiropas Savienības nozīmes biotopu (36.lpp.). Saskaņā ar 2013.gada jūnijā sagatavoto ziņojumu Eiropas Komisijai atbilstoši Biotopu direktīvas 17.pantam par periodu no 2007. līdz 2012. gadam biotopa "aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)" aizsardzības statuss novērtēts kā nelabvēlīgs – slikts (unfavorable-bad U2). Novērtējumā

ņemti vērā statistikas dati par ošu audžu platību sarukumu, izsniegtajiem apliecinājumiem melnalkšņu mežu izciršanai, biotopa degradācijas pazīmes un riski, kas konstatēti Natura 2000 monitoringā. DAP vēstulē norādīts, ka saskaņā ar vadlīnijām ziņojuma sagatavošanai Eiropas Komisijai atbilstoši Biotopu direktīvas 17.pantam biotopa platības samazinājums par 1% gadā, rēķinot pret kopējo platību Latvijā, uzskatāms par būtiski negatīvu un biotopa statuss novērtējams kā nelabvēlīgs – slikts. Izbūvējot dambi D-4, atbilstoši 2.2.tabulai Ziņojumā, tiks iznīcināts aluviālo mežu biotops 3 ha platībā un degradēts (izslēdzot no upes palienes un pārtraucot šī biotopa pastāvēšanai nepieciešamos ekoloģiskos procesus) 34,93 ha platībā. DAP norāda, ka, salīdzinot šo platību (37,93 ha) ar kopējo biotopa platību valstī (69 km² – surface area 91E0*, 2013.gada ziņojuma Eiropas Komisijai atbilstoši Biotopu direktīvas 17.pantam datu bāzē), Eiropas Savienības prioritārā biotopa platība samazināsies par 0,5%, tāpēc DAP izsaka viedokli, ka šāda ietekme vērtējama kā būtiski negatīva uz Eiropas Savienības prioritāro biotopu “aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)”. Dambja D-4 būve gar pašu upes krastu nav vienīgā alternatīva, jo agrākā Ziņojuma sagatavošanas un plūdu aizsardzības būvju projektēšanas stadijā tika piedāvāta alternatīva būvēt dambi gar esošās apbūves malu, saglabājot aluviālos mežus. Turklāt, būvējot dambi gar apbūves malu, tiek saglabāts arī upes palienes tilpums, kas var palīdzēt mazināt plūdu apjomu citviet Gaujas palienē. Dambja izbūve gar pašu upes krastu ir arī tehniski sarežģītāka un, iespējams, dārgāka, jo nepieciešama rievpaļu pielietošana (SIA “E.L.L.E.” 27.06.2013. vēstules 4.lpp.). Šobrīd pašvaldība alternatīvu būvēt dambi gar apbūves malu ir noraidījusi, kā iemeslu minot nepietiekamu finansējumu un laika trūkumu zemes atpiršanas vai nomas līgumu noslēgšanas īstenošanai. DAP norāda, ka vides apsvērumi ir vismaz tikpat nozīmīgi kā ekonomiskie apsvērumi, un uzskata, ka šajā gadījumā jāpiemēro līdzīga procedūra, kā lemjot par ietekmi uz Natura 2000 teritorijām, ko nosaka likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pants. DAP izsaka viedokli, ka Ministru kabinetam ir jāizvērtē rīkojuma pieņemšana par to, vai paredzētā darbība nepieciešama sabiedrībai nozīmīgu interešu apmierināšanai, izvērtējot prioritātes - dambja būvniecība aizsardzībai pret plūdiem pašvaldības iecerētajā variantā vai arī turpmāka virzība uz Eiropas Savienības biotopa “aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)” labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu.

2013.gada 30.jūlijā Birojs saņēma L.Enģeles elektronisko vēstuli, kurā ir pausta neizpratne par aizsargdambja D-4 pietuvināšanu Gaujai, tādējādi iedambējot palieni, jo, lai aizsargātu esošo apbūvi, dambis ir jābūvē gar apbūvi, nevis palieņu mežu un pļavu aizsardzībai pret plūdiem, kā arī vēstules autore jautā, kāds būs Eiropas Komisijas viedoklis, ja ar Eiropas Komisijas finansējumu tiks degradēti Direktīvas pielikuma biotopi.

Nosacījumi, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama.

Analizējot Ziņojumā sniegto informāciju, Dabas aizsardzības pārvaldes un sabiedrības viedokļus, Birojs secina, ka:

1. Ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.¹ pantu un tas piemērots saskaņā ar Biroja 2011.gada 10.oktobra Lēmumu Nr.4-n “Par ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma procedūru”. Konkrētā ietekmes uz vidi piemērošanas mērķis bija paredzētās darbības nepieciešamais izvērtējums uz NATURA 2000 teritorijas ekoloģiskajām funkcijām un integritāti, atbilstoši tās izveidošanas un

aizsardzības mērķiem, un izstrādāt šādas ietekmes novērtēšanas pasākumus, tai skaitā, izvērtējot darbības realizācijas iespējamību un nosacījumus. Lēmums par izvērtējumu tika pieņemts vadoties no tās informācijas, ko sniedza ierosinātais par plānoto darbību, tai skaitā, par plānotās darbības vietu, secinot, ka plānotā darbība neatbilst likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1.pielikumā paredzētajām darbībām, tai skaitā, izvērtējot plānoto darbību tika secināts, ka nav paredzama būtiska ietekme uz vidi kopumā, tamdēļ piemērojams ietekmes uz vidi novērtējums tikai attiecībā uz Natura 2000 teritoriju.

2. Vērtējot Ziņojumā sniegto informāciju par paredzētās darbības ietekmi uz NATURA 2000 teritoriju, konstatējams, ka :

- neraugoties uz to, ka Gaujas krasta stiprinājuma GK-1 izveides rezultātā tas aptuveni 500 m garajā posmā iestiepjas NATURA 2000 teritorijā, iznīcinot 0,71 ha biotopa "mežainās piejūras kāpas" (jeb 0,0012% no biotopa kopplatības Latvijā, kas sedz 72% jeb 2975,3 ha no dabas parka "Piejūra" teritorijas un 1% jeb 60000 ha no Latvijas sauszemes platības), tiešas būtiskas negatīvas ietekmes uz Natura 2000 teritoriju - dabas parku "Piejūra", ievērojot Ziņojumā ietvertos nosacījumus, paredzētās darbības rezultātā netiek prognozētas. Ziņojumā norādīts, ka noskalošanās un sanešu nogulsnešanās procesi dabas parka "Piejūra" teritorijā ir dabiski, jo Gaujas upe laiku pa laikam mēdz mainīt tecējumu (kopš 1935.gada Gaujas gultne mainījusi novietojumu par 250 līdz 300 m), veidojot meandrus un vēlāk – vecupes.
- Konkrētais krasta stiprinājums GK-1 nepieciešams Carnikavas notekūdeņu attīrīšanas ietaišu aizsardzībai pret applūšanu un aizsardzībai pret Gaujas krasta un gultnes eroziju. Neveicot krasta stiprinājuma GK-1 izveidi, īsākā vai ilgākā laikā, iespējams, daļa biotopa "mežainās piejūras kāpas" tiktu zaudēta Gaujas krasta un gultnes erozijas rezultātā.
- Ņemot vērā, ka Ziņojumā ir sniegti nosacījumi paredzētās darbības ietekmes uz vidi mazināšanai (skat. šī atzinuma sadaļu "Pasākumi ietekmes mazināšanai"), Birojam Atzinumā nav nepieciešams noteikt papildus nosacījumus attiecībā uz Natura 2000 teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, jo Ziņojumā ieteiktie tehniskie risinājumi ietekmju mazināšanai ir piemēroti, tamdēļ Birojs kā obligātos nosacījumus darbības īstenošanai nosaka tikai Ziņojumā norādītos:
  1. Pāļu dzīšanu veikt no upes, ņemot vērā darbu veikšanas ierobežojumus zivju migrācijas un nārsta laikā (1.10. – 15.11., 16.04. – 20.06.). Pāļu dzīšana no krasta pieļaujama tikai tādā gadījumā, ja tas tehniski nav iespējams no upes.
  2. Krasta stiprinājuma GK-1 teritorijā koku izciršanu veikt tikai izlases veidā (atbilstoši Ziņojumam ne vairāk par 20 kokiem).
  3. Būvdarbus plānot un veikt tikai laika periodos, kad tie vismazāk negatīvi ietekmētu biotopus un sugas, ievērojot to, ka veģetācijas sezonas konkrēti datumi var atšķirties gadu no gada.
  4. Projektējot un būvējot krasta stiprinājumu GK-1, izbūvēt drenāžu aiz rievpāļu sienas, kas nodrošinātu esošā mitruma režīma nemainīgu saglabāšanu.
  5. Rievpāļiem izmantot videi draudzīgus materiālus un tehnoloģiju, lai nodrošinātu stiprinājuma GK-1 kalpošanu 50 gadus, projektā paredzot un būvniecībā izmantot krāsas, kas iekļautos ainavā.

6. Stiprinājumus sauszemē (līdz 4 m attālumā no krasta) nepieciešams apbērt un nostiprināt ar smilti, kas ņemta no Gaujas tuvākajā apkārtnē, tādējādi sekmējot veģetācijas atjaunošanos konkrētajā vietā.
  7. Veikt ikgadēju monitoringu krasta stiprinājuma GK-1 potenciālajai ietekmei uz krasta procesiem stiprinājuma vietā un Gauju, monitoringa rezultātus iesniedzot Valsts vides dienestā ne vēlāk kā līdz kalendārā gada 1.jūlijam. Novērojot negatīvu ietekmi uz krasta procesiem, nepieciešams pilnveidot vai pat mainīt stiprinājuma konstrukciju.
3. Tai pat laikā, neskatoties uz to, ka no Ziņojuma secināms, ka nav paredzama būtiska ietekme uz NATURA 2000, secināms, ka ietekmes uz vidi novērtējuma procesā ierosinātais ir izdarījis izmaiņas plānotajā darbībā, salīdzinot ar to darbību, kas tika iesniegta sākotnējam ietekmes uz vidi novērtējumam, proti, mainīts dambja D-4 trasējums, paredzot to novietot Gaujas upes aizsargjoslā un pietuvinot Gaujas upei, savukārt iepriekš tas tika plānots gar apbūves līniju. Kā pamatojums šāda maiņai ir pašvaldībai neesošie finanšu līdzekļi zemes atpirkšanai, lai ierīkotu dambi D-4 gar esošo apbūvi, kā arī nepietiekams laiks projekta īstenošanai. Birojs uzskata, ka apstākļos, ja ierosinātais, iesniedzot iesniegumu par sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu, būtu jau sākotnēji paredzējis šādu dambja trasējumu, pirmšķietami ir secināms, ka Birojs būtu pieņēmis nevis lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu tikai attiecībā uz NATURA 2000 teritoriju, bet gan piemērojis ietekmes uz vidi novērtējumu paredzētajai darbībai kopumā, kuras ietvaros būtu vērtēta ietekme uz NATURA 2000 teritoriju (likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējuma" 4.¹ panta (3)daļa). Tai pat laikā ietekmes uz vidi novērtējuma uz NATURA 2000 laikā, papildus tika vērtētas arī ietekmes, kas rodas paredzētās darbības dēļ arī ārpus NATURA 2000 teritorijas, tādējādi Ziņojums pēc būtības satur izvērtējumu, kas būtu veicams, ja Birojs pieņemtu lēmumu saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 14.pantu. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra kā ietekmes uz vidi novērtējumam, tā ietekmes uz vidi novērtējumam attiecībā uz NATURA 2000 teritorijām ir identiskas, specifiskas prasības paredzot tieši novērtējumam attiecībā uz NATURA 2000 teritoriju. Minētā iemesla dēļ Birojs pieļauj, ka jauna ietekmes uz vidi novērtējuma veikšana paredzētajai darbībai nesniegs vairāk informācijas, kā pašreiz iegūtā, kas jau šobrīd nodrošina likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 2.pantā noteiktā mērķa sasniegšanu, proti, likuma mērķis ir novērst vai samazināt fizisko un juridisko personu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi. Vērtējot paredzētās darbības ietekmi uz vidi ārpus NATURA 2000 teritorijas, kas atspoguļota Ziņojumā, konstatējams, ka:
- dambja D-4 būve ir paredzēta ārpus NATURA 2000 teritorijas, gar Gaujas upes krastu Gaujas aizsargjoslā un applūstošā teritorijā, kas atbilstoši Carnikavas novada teritorijas plānojumā 2005. – 2017.gadam plānotai (atļautai) izmantošanai noteikta kā dabas teritorija.
  - Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 37.panta (1)punkta 4)daļas i)apakšpunktu virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās applūstošajās teritorijās aizliegts veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus, izņemot inženieraisardzības un hidrotehnisko būvju izbūvi esošās apbūves aizsardzībai pret paliem, no kā izriet, ka dambja D-4 būvniecības mērķis atbilst Aizsargjoslu likumā noteiktajiem izņēmumiem.

- Izbūvējot dambi D-4 piedāvātajā risinājumā, būtiski negatīvi tiks ietekmēts Eiropas Savienības prioritārais biotops “aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)” - tiks iznīcināts aluviālo mežu biotops 3 ha platībā un degradēts (izslēdzot no upes palienes un pārtraucot šī biotopa pastāvēšanai nepieciešamos ekoloģiskos procesus) 34,93 ha platībā, kā arī tiks fragmentēta patlaban vienlaidus saglabātā Gaujas paliene.
  - Izbūvējot dambi D-4 gar esošo apbūvi, saskaņā ar modelēšanas rezultātiem augšpus autoceļa tiltam Ādažu novada teritorijā (“Upmalas”) pie pavasara palu maksimālajiem caurplūdumiem ar atkārtotās varbūtību 1% maksimālais ūdens līmenis varētu paaugstināties par 22 cm, bet plānotajā risinājumā, dambi D-4 pietuvinot Gaujai, sašaurinās Gaujas palieni un nozīmīgu plūdu gadījumā tiek prognozēts, ka vēl vairāk ūdens celsies Ādažu novada teritorijā. Saskaņā ar atkārtotās modelēšanas rezultātiem šīs izmaiņas varētu svārstīties no salīdzinoši nenozīmīgām pie pavasara palu maksimālajiem caurplūdumiem ar atkārtotās varbūtību 10% un līdz papildus 3 līdz 6 cm pie pavasara palu maksimālajiem caurplūdumiem ar atkārtotās varbūtību 1%, salīdzinot ar sākotnējo modelējumu. Birojs uzskata, ka, lai aizsargātu teritorijas no applūšanas, pretplūdu pasākumi plānveidīgi un iespējami saskaņoti jārisina gan Carnikavas, gan Ādažu novadu pašvaldību teritorijās, jo īpaši ņemot vērā, ka pēdējo gadu pieredze liecina par pavasara palu intensitātes, ilguma un iestāšanās biežuma tendences pieaugumu.
  - Dambja D-4 būve gar pašu upes krastu nav vienīgais iespējamais risinājums esošās apbūves aizsardzībai pret palēm vai plūdiem, jo sākotnēji tika piedāvāta alternatīva būvēt dambi gar esošās apbūves malu, saglabājot Eiropas Savienības prioritāro biotopu “aluviāli krastmalu un palieņu meži”. Būvējot dambi gar apbūves malu, tiktu saglabāts arī upes palienes tilpums, kas var palīdzēt mazināt plūdu apjomu citviet Gaujas palienē, tiktu samazināta ietekme uz ūdens līmeņa celšanos Ādažu novada teritorijā. Kā iemesls nebūvēt dambi D-4 gar apbūves malu, tiek norādīts nepietiekams finansējums un laika trūkums zemes atpirkšanai vai nomas līgumu noslēgšanas īstenošanai, neņemot vērā nozīmīgus vides apsvērumus, kas izriet no Ziņojuma. Izbūvējot dambi D-4 plānotajā risinājumā pietuvinātu Gaujai, nav iespējams novērst biotopu iznīcināšanu. Ziņojums nesatur arī pietiekošu pamatojumu, ka dambja D-4 būve gar pašu upes krastu jāīsteno jebkurā gadījumā sabiedrībai nozīmīgu interešu apmierināšanai, neņemot vērā, ka teritorijā tiks iznīcināts Eiropas Savienības prioritārs biotops, tiks ietekmētas Ādažu novada teritorijas. Birojs uzskata, ka dabas vides saglabāšanas, erozijas samazināšanas riska un maksimālā plūdu līmeņa samazināšanas aspektā piemērotāka ir sākotnēji plānotā dambja D-4 izbūves alternatīva gar apbūves robežu.
4. Izvērtējot Dabas aizsardzības pārvaldes izteikto viedokli, ka par paredzētās darbības akceptēšanu jālemj Ministru kabinetam, Birojs konstatē, ka :
- saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 20.panta (6)daļu “Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sagatavo informatīvo ziņojumu un Ministru kabineta rīkojuma projektu iesniegšanai Ministru kabinetam lēmuma pieņemšanai šādos gadījumos: 1) ja saskaņā ar ierosinātāja iesniegto ziņojumu paredzētā darbība negatīvi ietekmēs Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000), bet paredzētā darbība ir vienīgais risinājums sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu,

apmierināšanai; 2) ja saskaņā ar ierosinātāja iesniegto ziņojumu paredzētā darbība negatīvi ietekmēs Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (NATURA 2000) sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopus, bet paredzētā darbība ir vienīgais risinājums un nepieciešama sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interešu vai citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai.”;

- no likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 20.panta (6)daļas izriet, ka Ministru kabinetam ir jālemj par paredzēto darbību, kā vienīgo risinājumu gadījumos, kad tā var ietekmēt pašu NATURA 2000 teritoriju, vai Eiropas Savienības prioritārās sugas un biotopus, ja tās atrodas NATURA 2000 teritorijā. Konkrētajā gadījumā nav konstatējams, ka Eiropas Savienības prioritārais biotops “aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)”, kuru negatīvi ietekmēs paredzētā darbība, atrastos NATURA 2000 teritorijā, tādējādi no likuma neizriet tiešs pienākums par šādas darbības pieļaujamību lemt Ministru kabinetam, lai gan no Eiropas Parlamenta un Padomes 1992.gada 21.maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 2.pantā noteiktā mērķa izriet, ka minētā Direktīva attiecībā uz biotopu aizsardzību tiek attiecināta ne tikai uz NATURA 2000 teritorijām, bet dalībvalstu teritorijām kopumā. Birojs pieļauj, ka vadoties no tiesību normu analogijas, Direktīvas mērķiem, ņemot vērā, ka ir iespējams nodrošināt sabiedrībai nozīmīgu interešu apmierināšanu (aizsardzību pret applūšanu), izbūvējot dambi D-4 gar esošo apbūvi, un saglabāt Eiropas Savienības prioritāro biotopu “aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)” un Gaujas upes palieni, bet dambja D-4 izbūve gar esošo apbūvi tiek uzskatīta par neiespējamu finansiālu apsvērumu dēļ, lēmumu par paredzēto darbību jāpieņem Ministru kabinetam, jo konkrētajā gadījumā nepieciešams līdzsvarot Carnikavas novada iedzīvotāju īpašumu applūšanas riska samazinājumu, un dabas aizsardzības intereses, jo, izbūvējot dambi D-4 gar Gaujas upes krastu, būtiski negatīvi tiks ietekmēts Eiropas Savienības prioritārais biotops “aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)”;

- atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 15.marta noteikumu Nr.200 “Paredzētās darbības akceptēšanas kārtība” 5.punktam: ”Ja saskaņā ar ziņojumu paredzētās darbības ietekme uz vidi vai veselību var skart vairāku pašvaldību teritorijas, ierosinātājs šo noteikumu 2.punktā minētos dokumentus iesniedz visās attiecīgajās pašvaldībās”. Atbilstoši Ziņojumam nepārprotami secināms, ka gadījumā, ja par paredzētās darbības akceptēšanu nelemj Ministru kabinets, iesniegums par akceptēšanu ir iesniedzams arī Ādažu novada domē, kā pašvaldībā, kuru skar paredzētās darbības ietekme uz vidi. Savukārt pašvaldība, kuras teritoriju var skart paredzētā darbība, saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 21.panta (2)daļu ir tiesīga ierosināt galīgo lēmumu par paredzēto darbību pieņemt Ministru kabinetam.

5. Neskatoties uz to, kura valsts, pašvaldību vai cita institūcija ir kompetenta lemt par paredzētās darbības akceptu, Birojs vērš uzmanību, ka saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 22.panta (2)daļā noteikto “Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtējusi ziņojumu, pašvaldības un sabiedrības viedokli un ievērojot kompetentās institūcijas atzinumu par ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu”, attiecīgai institūcijai, neskatoties uz to, ka nav konstatēti apstākļi, kas saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 20.panta (10)daļu ļautu Birojam lemt par

nosacījumu, ka darbība nav pieļaujama attiecībā uz dambja D-4 būvniecību Gaujas upes aizsargjoslā, ir jāvērtē, vai apsvērums, ka dambja D-4 būvniecība gar esošo apbūvi, saglabājot Eiropas Savienības prioritāro biotopu “aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)” un Gaujas upes palieni, tiek uzskatīta par neiespējamu ekonomisku un laikietilpības apsvērumu dēļ, ir pietiekošs, lai, izbūvējot dambi D-4 gar Gaujas upes krastu, būtiski negatīvi tiktu ietekmēts Eiropas Savienības prioritārais biotops “aluviāli krastmalu un palieņu meži (91E0*)”, salīdzinot ar sabiedrības iespējamo ieguvumu.

Direktors

A. Lukšēvics

2013.gada 9.augustā.